

KURMANCÎ

rojnameya taybetî ya Enstîtuya kurdî ya Parîsê li ser pirsên zaravayê kurmancî

Min ev nivîsî ne ji bo sahibrewacan

Belkî ji bo biçûkêd Kurmancan

Ehmedê Xanî
(Sedsala XVII)Civîna
Payîza 2009an

Civîna 45an ya Kurmancî ji 11 ta 12ê çileyê 2009an li Vesterosê, Swêd, li dar ket.

Beşdarên civînê vê carê li ser peyvên di 40 çîrokên Mela Mehmûdê Bazîdî, stran, Şivanê Kurmanca ya Erebe Şemo, Hikyatêd Cimaeta Kurdîyê (1961) ya Hecîyê Cindî de û herweha li ser peyvên ji hêla Bidîs û Wanê xebitîn.

Ev hevalên han di civînê de beşdar bûn: Mustefa Aydoğan (Mêrdîn), Elîşêr (Wan), Emîn Narozi (Batman), Selam Nûman (Qamişlo), Cemal Onursal (Cizîr), Zinar Soran (Dêrik), Têmurê Xelîl (Rewan), Reşo Zîlan (Agirî).

Encamên xebata vê civînê di vê hejmara Kurmancî de tên belav kirin.

Şivanê Kurmanca
ya Erebe Şemo
- I -

Amadekar: Mustefa AYDOGAN

Herwekî nas e, romana Erebe Şemo yê nemir wek romana pêşîn tête zanîn. Kurdîya vê romanê heta niha bi navê "Şivanê Kurd" li gelek cihan hatiye weşandin.

Lê rastî ew e, ku pirtûka weşandî, ne bi weşandina navê orjînal e û ne jî bi zimanê orjînal yê Erebe Şemo ye. Ew bi tenê di sala 1935an de û li Rewanê, bi navê "Şivanê Kurmanca", hem di bin navê xwe yê rast de û hem jî bi zimanê Erebe Şemo yê bavê romana kurdî, hatiye weşandin. Heçî "Şivanê Kurd" e,

ew ji aliyê Kurd û kurdîhezê mezin Nûredîn Zaza ve ji fransî hatiye wergerandin, ku ew jî wergera rûsî ye ku ji kurdîya Erebe Şemo hatiye wergerandin.

Heta niha kurdîya "Şivanê Kurmanca" li derveyî Sovyetistana berê çap nebûbû ku em bikaribin wê ji zimanê bavê romana kurdî bixwînin. Lê niha wê ronahî dîtiye, weşanxaneyê Lîsê ew li Diyarbekirê weşandiye.

Me zimanê "Şivanê Kurmanca" gelekî hêjayî lêkolînê dît û ji lewra ew hilda bernameya xwe ya xebatê.

kurdî	tirkî	fransîzî	îngilîzî
agir vêsîn: (vemirîn, temirîn, tefîn)	ateş sönmek	(feu) s'éteindre	(for a fire) to die down, to go out
agir vêsandin: (vemirandin, temirandin, tefandin)	ateş söndürmek	éteindre le feu	to extinguish, to put out
alûrke	hayvanlar için yapılan lapa	bouillie pour animaux	a cereal mash for animals
avek jê re zelal kirin	sorununa çare bulmak	résoudre un problème, éclaircir un problème	to find a solution or to clarify a problem
barbir	1) yük hayvanı; 2) yük taşıyıcı	1) bête de somme ; 2) porteur, portefaix	1) beast of burden; 2) porter
bêfesal: bêkê: bêsemt	fırsat vermez	qui ne donne aucune chance, qui ne laisse aucune opportunité	who does not give anyone a chance
midas; sol, pêlav	ayakkabı	soulier, chaussure	shoe
(di) ber dila da hatin: li ber dilan çûn û hatin	teselli etmek	consoler	to console
beranberdan (roja ku beranan bera nav mihan didin)	koç katımı (koçların güzün çiftleşmek için koyunların arasına salınması)	fête traditionnelle d'automne où on rassemble les béliers et les brebis pour accouplement	an autumn folk festival s when the rams and sheep are gathered for mating
hingê: wê demê: wê çaxê: wê gavê	o zaman	alors, à ce moment	then, at that time
berhingê: berî hingê: berî wê demê: berî wê çaxê: berî wê gavê	o zamandan önce	avant ce temps là, auparavant	before those times
piştî hingê: piştî wê demê: piştî wê çaxê: piştî wê gavê	o zamandan sonra	après ce moment là, après, ensuite, plus tard	after that, then, later on
berk: 1- sert 2- xurt, zexm, hişk	1) sert, katı; 2) sağlam, dayanıklı, sıkı	1) rigide, robuste, ferme, rude ; 2) fort, solide, dur	1) hard, strong, tough; 2) strong, reliable, lasting
berodan: ber da(yi)n, zayîn (roja/eyda berodanê: roja zayîna mihan)	sürü salma	fête de mise-bas des brebis	days when the sheep give birth to their lambs
berşivka kulêv: di kulavî de ciyê ku şiv dikevê	kepenekte sopanın konulduğu yer	poche dans le manteau de feutre de berger où il range son bâton	the place in the shepherd's felt cloak where he puts in his stick
berx kîs kirin: berx koz kirin: pez koz kirin: berx ji mihan veqetandin	kuzuları koyunlardan ayırmak / kuzularla koyunları ayırtırmak	séparer les agneaux des brebis	to separate the sheep from the lambs
bi perda fesal gotin	özenli konuşmak	parler prudemment	to speak carefully
bijarkar: yê hildibijêre, yê dineqîne, yê ji hevdu vediqetîne	tasnif eden	trieur(euse), sélectionneur	sorter, selector
bîn û buxz: bîn û bux (bo)	hoş koku	senteur, odeur agréable, fragrance	pleasant scent or smell
binatar: binetar: bintar: jêr	aşağı	partie la plus basse, le bas	the lower part, the bottom
pêpelîng: pêplûk: pêpelûk: pêlik	basamak	marche d'un escalier	a stair's tread
bindarûk	piknik	pique-nique	picnic
birûsî: ronahî	ışık	lumière, lueur	light, gleam
birûsîya êgir	ateş ışıǵı	lueur du feu	fire light, a blazing fire
birûsîya darçirê: ronahîya darçirayê	meşale ışıǵı	lueur du flambeau	torchlight
boşe: poşe: qereçî: cengene	çingene, roman	bohème, gitan	gypsy, romany

bû çîrpîniya dilê min	yüregim çarpmaya koyuldu	mon cœur se mit à battre	my heart started pounding
qalmeqalm	kalabalık	foule	crowd, crodedness
busye	tuzak, pusu	piège	trap, ambush
reng lê çûn: sipîçolkî bûn	renge atmak	devenir pâle, pâlir	(for someone) to go pale
çarneçarî: neçarî	çaresizlik, mecburiyet	impuissance, le fait d’être sans remède, malheur, désespoir, incurabilité	powerlessness, having so solution, incurable, despair
çencirûk: xeramûşk: xincirûk: neperûşk: naprûşk: naperûşk: pencerûk:	tirmalama	griffe	claw, scratch
cew: cuhok	kanal, ark	canal	channel
çika: ca ka, bê ka, hela ka	hele	voyons, donc	just ..., come on, come on and tell us
çilape kirin: xwe çeng kirin	atlamak	sauter	to jump
çîrûsî	parıltı	lueur, étincelle, scintillement	a glow or gleam, a spark, a glitter
çîfî: çênî	parçacık	particule, miette	particle
darçira: xetîre	meşale	flambeau	torch
daw danîn	meydan okumak	défier, braver	to challenge, to defy
dest jê kişandin: dev jê berdan, dest jê berdan	vazgeçmek	renoncer, abandonner, se dessaisir de	to renounce one’s claim to (something), to give up
destopirçkî hev bûn: daqilaçî hev bûn	el kullanılarak kavga etmek	en venir aux mains	come to blows
(di) dest xwe da	anında	immédiatement, tout de suite	immediately
devgerm bûn	konuşur hale gelmek, konuşmaya ısınmak	se sentir plus à l’aise pour parler, se mettre à parler	to feel easy about speaking, to speak freely, to start talking
mêşe: daristan	orman	forêt	forest
dibek: belkî, dibe ku	belki	peut-être, il se peut que	perhaps, maybe
dan ber dilê xwe: xistin himbêza xwe	kucağına almak	serrer contre soi, donner l’accolade	to clasp s.o. on your arms, to embrace s.o.
havîj; bijîn, bijîyan	iştahını çekmek	avoir envie, avoir de l’appétit pour	to want or deire s.thg., to have a taste for s.thg.
<dilê meriv xwe-xwa havîj dibîyêda>	insanın iştahını kendiliğinden çekiyor	cela vous mettait spontanément en appétit	that immediately aroused your appetite
zêrandin, êşandin, ezab dan	incitmek, acıtmak	tourmenter, peiner, faire mal à qq	to repress, to torment, to harm s.o.
zayendin (dizeyînin): welidandin	doğurtmak	accoucher, faire naître	to assist (a mother) deliver
dolge; dol: newal	vadi	val, vallée	valley, dale
emr; jîyan	yaşam, hayat	vie	life
emrê wan gehîşte hevdu	yaşamları birleşti	ils unirent leur vie	their lives became united
êgin	çalışkan, becerikli	doué, talentueux, dégourdi, agile	talented, gifted, skillful
<zilamekî êgin>	becerikli bir adam	un homme talentueux	a gifted man
êm	süre, vade	délai, durée, terme	deadline, delivery time, duration, term
<di êmê pênc rojan de>	beş günlük sürede	dans un délai de cinq jours	within five days
(bi) fesal çûn: bi semt çûn, bi dîqet çûn	giderken dikkatli olmak, dikkat ederek gitmek	partir avec prudence	to be careful when you leave
fîno	fes	fez, tarbouche	fez, tarboosh
givrik: givrok	palazlanmış	replet, dodu	podgy, plump, fat
givrik bûn	palazlanmak, gelişmek, büyümek	grandir, se développer, croître, pousser	to grow up
guhê xwe tûj kirin: guhê xwe bel kirin	kulaklarını dikmek	dresser les oreilles	to prick up one’s ears
gulle agir kirin: gule berdan	ateş etmek	ouvrir le feu, tirer avec une arme à feu	to open fire (on), shoot (at)
gumreh: boş, pîr, zêde, zehf; xurt	gümrah	abondant, dense	thick, dense, abundant

Peyvên ji hêla Bidlîs û Wanê

- I -

Amadekar: ELÎŞÊR

kurdî	tirkî	fransîzî	îngilîzî
adek: (arode, xilç, gilç, gulç) aletek ji hesin e û devê wê qasî destekî pehn e û destîyê wê ji dar e	kenger gibi kökbitkileri çıkarmada kullanılan ucu yassı alet	bâton doté à son extrémité d’une languette métallique aiguisée utilisé pour déterrer des tubercules	digging stick
alûk: fîdan	fidan	plant, pousse, jeune arbre	sapling
amol: cot, du lib (ji bo dewarên stûr tê bi kar anîn: amolek ga: du lib ga)	çift (büyük baş hayvan için)	paire (se dit pour les bovins) amolek ga: une paire de bœufs	couple (for cattle)
avêtîk: roja bîst roj piştî newrozê (avêtîk, berfê avête qirika dîk).	newroz’dan 20 gün sonraki özel gün	jour marquant le vingtième jour du Newroz (11 avril)	the special day at 20 days after Newroz (April 11)
baçîk, germêşan	mısır	maïs	maize
banaxî: karê banaxê, axkirin, banaxkîrîn.	dam üstünü toprakla döşeme	action de couvrir le toit en terre	covering the roof with earth
banax kirin	dam üstünü toprakla döşemek	de couvrir le toit en terre	To cover the roof with earth
banewêlk	gelincik	coquelicot	poppy
berçe: 19ê sibatê, xelasiya berçeyê ye û cemreya hewayê dikeve (çil çil e, bîst berçe)	19 şubat’ta sona eren bir peryod, ogün havaya cemre düşer	une période hivernale qui s’achève le 19 février où tombe le “cemre” (radiation de chaleur réchauffant l’air, la terre et l’eau)	a period which ends at 19 february, on the same day as “cemre” falls (any of three radiations of heat which supposedly fall in succession from the sun into the air, the water, and the earth in february and march)
berpê: (berpêlk) pê danîna li ber, ling li ber dan	çelme	croche-pied	trip
berpê avêtin: (ling avêtin ber, berpêlk dan ber) li ber pê danîn, li ber ling danîn.	çelme atmak/takmak	faire un croche-pied	to deliberately trip s.o. up
bijûn: (pirêze) çêreya piştî dirûna genim an gîya ku di nav zevîyan de dimîne yan hêşin dibe.	anız	chaume	thatching, house roofs made of plaited stalks
cembkêşî: girantîrbûna cembekê (tayekê) ji ya din.	yükte her iki taraftan birinin ağır gelmesi	déséquilibre entre les deux sacs sur le dos d’une bête de somme, l’une pesant plus lourd que l’autre	an unbalanced load for a beast of burden, the load on one side being greater than on the other
çapîk: (sepet) zembîl	sepet	corbeille, panier	basket

çexewêl (sexewêl, seqawêl, gezik): gêzîya ji şaxên daran hatî çêkirin.	kaba süpürge, sokak süpürgesi	grand balai de branchages	big broom of twigs
çincîl: (landik, mehdik) dergûş	beşik	berceau	cradle
çîrkê sêvan: sêvên qelaştî yên hişkkirî.	kurutulmuş elma	pomme séchée et coupée	dried and cut apples
çîrkê karçînan: karçînên qelaştî yên hişkkirî	kurutulmuş armut	poire coupée et séchée	pears cut and then dried
çirpaç: kesê berpîrsê av belavkirinê, bekçîyê av belavkirinê.	sulama suyu dağıtım sorumlusu	préposé à la répartition de l'eau d'irrigation	s.o. responsible for the distribution of irrigation water
dermal: derûdora malê	ev etrafı	environs de la maison	around the house
destepîrçî: bi destan (ji bo şer û henekan)	el ile (şaka veya kavga için)	plaisanterie avec les mains jeux de mains	to joke or a fight with the hands, practical joke
dêz: loda giya an çiloyê.	dokurcun	meule de foin, tas de grain	stack of hay or grain
êris: (reben)	rahip	moine	monk
êver: (çîk, ewk, ewêdî) filan tişt	şey	chose, machin, truc	what-do-you-call-it, thingummybob
êveroka êverê: (çîka çîko, ewka ewko, ewêdîya ewêdî) 'enirok: xeyîdok	şeyin şeyi	le truc du machin	So and so's thingummybob
	alingan, darılğan	susceptible, chatouilleux(euse), facilement offensé	sensitive, easily offended
fersex: (zîtik, zîtok, refes) herdu piyan bi cot ji pişt ve avêtin.	çifte	ruade	kick made by an animal using both of its hind feet at once
fersex avêtin	çifte atmak	donner des ruades	to kick and buck
fexçe: (tepsî, sênî, teyfik, lalîk, tebax)	tabak	plat, assiette	Plate, dish
fîrûze: (fîrîzî, fitik, fitînî, fikandin, fikîn)	ıslık	sifflement	whistling
fîrûze dan: fîrîzî dan, fikandin, li fitikê xistin, fitînî kirin, kwîtan		siffler	to whistle
gelegêdan: libên genimê yên li ber çinînê dikevin nava zevîyê û sala pişt re hêşîn dibin.	ekin biçiminde yere düşüp bir sonrakai yıl yetişen tahıl taneleri	grains qui, lors de la moisson, tombent par terre et poussent l'année suivante	the grains which, during the harvest, fall to the ground and grow the next year
gevel: pora belavbûyî, gevjol, gijol	dağınık saç	cheveux éparpillés, désordonnés, ébourrifés	messy hair, mop
gidîş: dêza (loda) ji gurzên genimê	buğday demetlerinden yapılmış sap yığını	meule de gerbes de blé	stack made of sheafs of wheat-stalks
giranîya malê: tiştên malê yên ku ne bi tenê rojane lazim in	gereksinim duyulan tüm ev eşyası	biens du ménage qui ne sont pas d'un usage quotidien	household goods not in daily use
gurmîze: giyayê hûrkirî.	kıyılmış ot	herbe coupée, hachée	chopped hay

40 Hikayetên Mela Mehmûdê Bazîdî

- I -

Amadekar: ELÎŞÊR

kurdî	tirkî	fransîzî	îngilîzî
dawerîn: peya bûn, daketin, hatin xwarê	inmek	descendre, débarquer	to go down, step down
birqetav: boran	boran	tourbillon, orage	storm, whirlwind
semt: alî, hêl	taraf	côté, flanc, camp, quartier	side, flank, camp, neighbourhood
nêreşêr: şêrê nêr	1) erkek aslan; 2) cesur	1) lion ; 2) courageux, brave, intrépide, vaillant	1) lion; 2) brave
atlas	atlas	satin	satin
canfes	canfes	taffeta	fine taffeta
qîrmîz	kırmız	pourpre, cramoisi	crimson
tagir	tarafdar	partisan, adepte, sympathisant	partisan, partial, follower
tagirî	tarafdarlık	esprit de parti, parti pris, partialité	partisanship
neqeb kirin: qelaştin, vekirin, derevekirin	ev / bina soymak	cambríoler, voler avec effraction	to burgle, to burglarize
şemdan	şamdan	chandelier, bougeoir	candlestick, candelabra
pêlûn	çok pahalı bir ipek türü	soie de haute qualité et coûteuse	a fine and costly silk
êris	rahip	moine	monk
qûrîn	feryat etmek	crier, se lamenter	to cry out, to lament, to cry for help
hîngaftin	vurmak	battre, cogner, taper, frapper	to beat, to hit, to strike
kelaştin: qelaştin	ev / bina soymak	cambríolage, vol avec effraction	housebreaking, burglary
kusan	çawan	comment, de quelle façon	how, in which way
şimîka derî: şêmîk, şîpane	kapı eşiği	seuil, pas de la porte	threshold
sipartin	dayamak	appuyer, adosser	to lean (against), to prop up (against)
mişemir	korumasız, sahipsiz	sans protecteur, sans défense; sans amis	defenceless, friendless
mişemirî	korumasız olma, sahipsizlik	le fait d'être sans protection	being unprotected, defencelessness,
mişemir bûn	korumasız olmak, sahipsiz olmak	être sans protection, être sans défense, ne pas être protéger	to be unprotected or defenceless
mişemir hiştin	korumasız bırakmak, sahipsiz bırakmak	laisser sans protection	to leave unprotected
nehanî: nihênî	gizli	secret, discret, caché, confidentiel, occulte	secret, confidential
bizivîn	hareket etmek, kıpırdamak, teprenmek	bouger, se mouvoir	to move
çarlepî: çarlepki, çarpî	emekleme pozisyonu	à quatre-pattes	on all fours,
bi çarlepî (çarlepki, çarpî) çûn	emeklemek	se traîner à quatre-pattes	to crawl on all fours
deverû	yüzüstü, yüzükoyun	sur le ventre, à plat ventre	face downwards, flat one one's face
sûrikîn: xuşikîn	sürünmek	traîner	to delay, to go slowly
pawan	bekçi	garde, vigile, guetteur	guard, watchman
çeqandin	tetiği çekmek	tirer la gâchette	to pull the trigger
mûn	adi, alçak	vulgaire, ignoble, infâme	mean, low, infamous
azox: azûqe	azık	provisions de bouche, approvisionnement	food (taken along to be eaten while traveling)
sitrان girêdan: stran avêtin ser	birine veya birşeye türkü yakmak	composer un chant pour célébrer qn. ou qch.	to write a song in memory or in praise of s.o.

Folklor:

“Hikyatêd cimaeta Kurdîyê” ya Heciyê Cindî

Amadekar: Reşo ZÎLAN

Kurdperwerê mezin, zanyarê kedkar û qedirbilind Prof Heciyê Cindî yê gorbêhişt di warê komkirina zargotina Kurdan de gelek xebatên yekane û zêrîn ji me re hiştine. Berhema wî ya bi navê “Hikyatêd Cimaeta Kurdîyê”, ku ji 5 bergan pêk têt û di navbera salên 1961 - 1988an de li Rewanê hatine çap kirin, yek ji wan xebatên hêja ye.

Wî bi dirêjahîya jîya xwe li ser zargotina kurdî kar kiriye û di salên cihê cihê de ew çend berhemên xwe li Êrmenistana Sovyetî dane çapê. Destpêka berhevokirina wî ya zargotina kurdî ji nîvê salên 1920î ye. Ew xebat nimûneyên herî kevn yên bi destê Kurdekî ne. Ji ber vê yekê jî, hêjayî lêhûrnêrînê ne.

Peyvên ji pêşgotina pirtûkê

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
mijûlî	fıkra, anekdot	anecdote	an anecdote
nimûş	örnek	exemple	an example
nimûş; dirûv	1) benzeme, görünüş; 2) motif	1) ressemblance, apparence, similitude ; 2) figure, motif	1) likeness, resemblance; 2) pattern
<nimûşê min dide>	görünüş <görünüşü bana benziyor	il me ressemble	he looks like me
<nimûş dan>	görünüşü aynı olmak, benzemek	ressembler, sembler, rappeler, s’apparenter, tenir de	to resemble or to look like s.o., to remind one of s.o, to take after s.o
hêsa bûn (vehisîn)	dinlenmek	se reposer, se délasser, se détendre, se reposer	to relax, rest
tehlî û tengî	zorlu, çetin, acı, sıkıntılı	difficile, dur, compliqué	difficult, hard, complicated
nuqusandin	küçük düşürmek	faire affront à, humilier, mortifier, offenser	to depreciate, to offend, to humiliate
hîva şîvxwarî	dolunaydan gün almış	pleine lune déclinante, pleine lune passée de quelques jours	the waning moon, a few days after full moon
şimşat	pürüzsüz	lisse, net; sans défaut; sans embarras	smooth, unblemished
tirêq	din adamları sınıfı	clergé	clergy
derodero	derbeder, tarumar	1) éparpillé, dispersé, épars ; 2) vagabond, errant	1) scattered, dispersed; 2) vagrant, wandering person or stray animal
keçelok (keçelo, gurî)	keloğan	1) chauve, teigneux(euse) ; 2) un personnage des contes populaires	1) bald,scabby; 2) a charecter of folK tales
red kirin	bitirmek, tamamlamak	finir, terminer, achever, boucler	to finish, complete
qaqicîn	için için yanmak	bouillir d’impatience, d’envie	to burnwith impatience or envy for s.thg.
mînandin	benzerlik	similitude, ressemblance, comparable	similarity, resemblance
zargotin	sözlü halk edebiyatı	littérature orale, folklore oral	oral tradition, oral literature
kok bûn	şişmanlamak	prendre du poids, grossir	to put on weight, to become fat
kok kirin	şişmanlatmak	engraisser, faire grossir	to fatten
miqatî lê kirin	bir şeye göz kulak olmak	faire attention à, surveiller qqn ou, qch, garder, prendre soin	to pay attention, to look after or to care for s.o.
miqate bûn	göz kulak olmak	surveiller, veiller à, prendre soin	to attend, to take care
milkedar; milkdar	mülk sahibi	propriétaire foncier	landowner

Xanî, mal, navmal

Amadekar: Selam NÛMAN

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
piyan, îskan, stekan, qedeh	bardak	verre, coupe	glass
şemşaq, parç, avkîne, surahî	sûrahi	carafe, carafon	carafe
şekirdank	şekerlik	bonbonnière, sucrier	sugar bowl
tas, kase, kas	kase, tas	bol, tasse	bowl
kêr-çetel û kevçî	çatal bıçak takımı	couvert	cover
kêr	bıçak	couteau	knife
kêra goşt, kêra qesaban, kêra metbexê	et bıçağı	couteau à viande, couteau de boucher, couteau de cuisine	kitchen knife
sator	satır	coutelas, couperet	cutlass cleaver
kevçî	kaşık	cuillère	spoon
çetel	çatal	fourchette	fork
hesan	bileği taşı	aiguiseur	sharpening stone
qeşartek	kabuk soyucu	éplucheur	peeler
konservevekir, vekiroka konserveyan	konserve açacağı	ouvre boîte	tin opener
şûşevekir, vekiroka şûşeyan	şişe açacağı	décapsuleur, ouvre-bouteille, tire-bouchon	bottle opener
hawin, hewan	havan	mortier	mortar
sîrguvêş	sarımsak sıkıcı	presse ail	garlic press
lîmonguvêş	limon sıkıcı	presse-agrumes, presse-citron	lemon or orange press
rende	rende	râpe	grater
gûzşikên	ceviz kıran	casse-noix	nut cracker
pîvek	ölçek, ölçü kabı	bol de mesure, mesure	measuring cup
şemşaq (surahî) pîvanê	ölçü surahisi	cruche de mesure	measuring jug

germpîv, termometre	termometre	thermomètre	thermometer
taymer	timer	minuteur, sablier	timer
terazûya (mêzîn) metbexê	mutfak terazisi	balance de cuisine	kitchen scale
safok, palêvk	süzgeç	passoire	mesh, strainer
kovik, govik, mastêrk	huni	entonnoir	funnel
bêjing	elek, incelek	tamis	sieve
fırçe	fırça	brosse	brush
qalib	pasta kalıbı	moule	tin, mould
kefgîr	kevgir	écumoire	skimmer(drainng spoon)
çemçik, çocik, hesk	kepçe	louche	ladle
beroşa zûkelk	düdüklü tencere	cocotte minute, autocuiseur	pressure cooker
beroş, quşxane, moxil	tencere	marmite, faitout, cocotte,	cooking pot
moxil	iri elek, kalbur	crible	riddle, screen
tawe	tava	poêle	frying pan
nanbirêjk	ekmek kızartacağı	grille-pain	toaster
avkelk	ketil	bouilloire	kettle
makîneya qehweyê	kahve otomatı	machine à café, cafetière	coffee machine, coffee pot

Peyvên di stranan de

Amadekar: Emîn NAROZÎ

Strana Eliyê Daman Begê

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
berra dan: berdan	1) sarkıtmak; 2) salıvermek; 3) kovmak; 4) yenmek	1) laisser pendouiller ; 2) lâcher, congédier ; 3) chasser ; 4) vaincre	1) to hang down; 2) to walk out on s.o., fire s.o; 3) to chase or drive s.o. away; 4) to defeat
cotecot: cotcot, cuhtcuht	çifter çifter	par pair	in pairs
şikir ji qedandina xwedê re: şikir ji dayîna xwedê re	allah vergisine şükür	Dieu soit loué pour ses bienfaits	thank or praise God for his blessings
qedandin: (ji) qedîn	ekonomik gücü yetmek	être à même de, avoir les moyens de	to afford
xizmetkar	hizmetçi	serviteur	servant
li xwe birîn	üstlenmek	assumer	take on (a task or responsibility;
ban kirin: bang kirin	çağırmaк, seslenmek	appeler, héler	to call (out)
xwe şidandin	hazırlanmak, kuşanmak	se préparer, s’apprêter	to prepare oneself, to get ready
qêmiş (ne)kirin (ji tirkî): dil (ne)dan, dil (ne)kirin	kıy(ma)mak	ne pas épargner, faire un sacrifice	not to spare, to make a sacrifice
gaqor: gayê qor, gayê pîr	yaşlı öküz	bœuf âgé	an old ox
reben	zavallı, gariban	pauvre, misérable	poor
şîrînî: şîhîn, hîrîn	kişnemek, kükremek	hennir	to whinny
zik çêrandîn	otlanmak	brouter	to browse or graze
ji ... wer kirin	atmak, fırlatmak	jeter, lancer	to throw
hertim: timî, herdem, hergav, herwext	her zaman	toujours	always
cirîd	cirit	jeu hippique où les cavaliers au grand galop lancent un javelot ou un bâton de la longueur du javelot	a horse-riding sport of javelin throwing
pars	dilenme	mendicité	begging
pars kirin	dilenmek	mendier	to beg
parskirin	dilenme	mendicité, le fait de mendier	begging
parsek	dilenci	mendiant	beggar
parsekî	dilencilik	mendicité, métier du mendiant	Begging, beggary
zebanî	cehennem bekçisi, zebani	démon de l’enfer, monstre cruel	hellhound, cruel monster
sindiyan	sind meşesi	chêne de Sind	a kind of oak from Sind
neqandin	seçmek	choisir, sélectionner, trier	to choose, to select, to sort
neqane	seçkin	choisi, distingué	chosen, distinguished
zivirîn	1) dönmek; 2) geri dönmek, geri gelmek	1) tourner, tourner autour; 2) retourner à, rebrousser chemin	1) to turn or rotate round s.th.; 2) to return to, to go back on ones tracks
qube /qub	1) yüksek; 2) tok (ses)	1) (voix) haute; 2) (voix) forte, (voix) puissante	1) high or loud (voice); 2) deep or strong (voice)
<peyvên qube>	büyük laf,	propos prétentieux	pretentious remarks
<değê dîkan qube ye>	horozlar yüksek sesle ötüyor	les coqs chantent fort	cocks crowing loudly
gurîtî	1) kellik; 2) uyuzluk	1) calvitie; 2) gale	1) baldness; 2) mange
firotin	satmak	vendre	to sell
tar: sef, rêz	saf, sıra	rang, file, rangée, ligne	row, rang
tewilxane: tewlexane	at ahır, tavra	écurie	stable (for horses)
depoxane	depo	dépôt	depot, store
çeng kirin: çekirin, avêtin	fırlatmak, atmak	jeter, lancer	to throw
timtêl	çekidüzen, kılık kıyafet	tenue, allure	dress, attractive appearance
paşber	arka taraf, arka	postérieur (dos), arrière, derrière, verso	backside, behind, overleaf (printing)
qûnkutî çûn: piştpiştîkî/ paşpaşkî çûn	geri geri gitmek	reculer, marcher à reculons	to retreat, to move backwards
şûjin	çuvaldız	carrelet	packing needle
bi darê zorê: bi destê zorê, bi kotekî	zorla, zor kullanarak	de force	by force, forcibly
ajotin	sürmek	conduire	to drive
ajotin ser ...	üstüne sürmek, üstüne varmak, saldırmak	marcher sur, attaquer, se jeter sur	to advance on, get at, attack or rush at s.o.
tew	1) üstelik, bir de; 2) bravo	1) de surcroît, par dessus le marché, au surplus ; 2) bravo	1) furthermore, what’s more; 2) bravo
tewandin: tew kirin, tewtew kirin:	‘dengbej’leri yüreklendirmek ve morallerini yükseltmek için dinleyicilerce yapılan sözlü teşvik.	encourager les chanteurs avec des mots d’appréciation ou en reprenant leur rengaine	to encourage singers by expressing appreciation or joining in their singing
derz	çatlak	fêlure, fissure, fente	a crack, flaw, fracture
derz lê ketin	çatlak oluşmak	avoir des fissures, se fissurer	to become a crack
derizîn	çatlamak	se fissurer	to be cracked
derizandin	çatlatmak	fissurer	to crack

Çil jimarên pêşîn ên *Kurmancî*, ku ji 1128 rûpelan
pêk tên bi hev re tevî ferhengokeke kurdî-tirkî-fransîzî-îngilîzî
li gel endeksên îngilîzî-kurdî, fransîzî-kurdî û tirkî-kurdî wekî cildekî derket.

Kurmancî'nin ilk kırk sayısının toplu baskısı
Kürtçe-Türkçe-Fransızca-İngilizce sözlük ve Türkçe-Kürtçe, Fransızca-Kürtçe
ve İngilizce-Kürtçe ayrı endekslerle, 1128 sayfa ve tek cilt olarak çıktı.

Les quarante premiers numéros de *Kurmancî* ont été réunis en un volume
relié de 1128 pages, avec un lexique en kurde-turc-français-anglais
suivi d'un index français-kurde, anglais-kurde et turc-kurde.

The forty first issues of *Kurmancî* have been collected and
bound in a single 1128 pages volume, with a Kurdish-Turkish-French-English lexicon,
followed by English-Kurdish, French-Kurdish and Turkish-Kurdish index.

KURMANCÎ

MAGAZINE LINGUISTIQUE KURDE, supplément du Bulletin de liaison et d'information
© INSTITUT KURDE DE PARIS, 106, rue La Fayette, 75010 Paris - France, Tel. : 00 33 (0)1 48 24 64 64, www.fikp.org
Directeur de la publication : Reşo ZÎLAN , Réalisation : M. HASSAN, S. ILITCH, Y. KARADEMİR